

Σοσιαλισμός ή βαρβαρότητα; Επανάσταση, μεταρρύθμιση & ιμπεριαλισμός. Η Κόκκινη Ρόζα πάντα επίκαιρη... Του Δημήτρη Πατέλη

Σοσιαλισμός ή βαρβαρότητα; Επανάσταση, μεταρρύθμιση & ιμπεριαλισμός.

Το διερώτημα «Σοσιαλισμός ή βαρβαρότητα;» αποκτά σήμερα τεράστια επικαιρότητα και πιο μακάβριο περιεχόμενο: «Σοσιαλισμός ή θάνατος της ανθρωπότητας;».

Η ανθρωπότητα αντιμετωπίζει τρεις όλο και πιο ορατούς μείζονος κλίμακας κινδύνους αυτοκαταστροφής:

1. γενικευμένο παγκόσμιο ιμπεριαλιστικό πόλεμο με ευρεία χρήση όπλων μαζικής καταστροφής (μόνο στη χρονίζουσα σύρραξη της Συρίας εμπλέκονται πάνω από 90 χώρες)·
2. μεγάλης κλίμακας οικολογική καταστροφή λόγω της ληστρικής σχέσης του κεφαλαίου προς τη φύση (π.χ. πρόκληση πανδημιών ως αποτέλεσμα της καταστροφής ενδιαιτημάτων της άγριας φύσης και της εντατικής βιομηχανίας τροφίμων) και
3. αποδόμηση της ανθρώπινης προσωπικότητας και κάθε συλλογικότητας, της ίδιας της δυνατότητας συγκρότησης υποκειμένου, μέσω έλλειψης όρων αξιοπρεπούς διαβίωσης, τάσεων εκφυλισμού, αποδόμησης και υπονόμευσης ακόμα και του ιδίου του βιολογικού πυρήνα του ατόμου και της οικογένειας (καταναλωτισμός συνοδευόμενος από ιδεολογήματα-δόγματα «κατασκευής πολλαπλών ταυτοτήτων», δικαιωτισμό κ.ο.κ.).

Οι κίνδυνοι αυτοί δείχνουν ότι το καπιταλιστικό σύστημα δεν είναι αιώνιο, παντοδύναμο και άτρωτο -όπως το προβάλλουν οι απολογητές του- αλλά έχοντας προ πολλού επιτελέσει τον ιστορικό του ρόλο, είναι πλέον δύναμη σήψης, αντίδρασης, οπισθοδρόμησης και καταστροφής.

Το δίλημμα «επανάσταση ή μεταρρύθμιση» γίνεται όλο και πιο επίκαιρο, μιας και στρέφεται κατά της παραίτησης από την επαναστατική προοπτική, με αναβίωση της κυρίαρχης στη Β' Διεθνή αντίληψης του γραμμικού εξελικτισμού/οικονομικού ντετερμινισμού, κατά τον οποίο «η ιστορία είναι διαδικασία χωρίς υποκείμενο»...

Βάσει αυτής της αναθεώρησης της επαναστατικής θεωρίας και πράξης, εντός αυτής της εξελικτικής διαδικασίας (του πρακτικά αιώνιου και ανυπέρβλητου καπιταλισμού) το μόνο που απομένει είναι η αναγωγή της όποιας δράσης σε διαχείριση και «μεταρρυθμίσεις» εντός του συστήματος, με την μεταφυσική προσδοκία αυτό το σύστημα, από μόνο του, «όταν ωριμάσουν οι συνθήκες, να μετεξελιχθεί ομαλά σε σοσιαλισμό»...

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και ο διάλογος Λένιν – Λούξεμπουργκ περί Ιμπεριαλισμού, ως υπόδειγμα συντροφικού διαλόγου επαναστατών.

Η Ρόζα –ο «αητός της επανάστασης» κατά τον Λένιν- δεν μπόρεσε να αφομοιώσει την μαρξιστική επαναστατική διαλεκτική μεθοδολογία της έρευνας.

Δεν μπόρεσε να αντιληφθεί τη ριζική διαφορά μεταξύ διαλεκτικής της ανάπτυξης και μεταφυσικής της εξέλιξης.

Δεν μπόρεσε να απαλλαγεί απ' τον εξελικτισμό που χαρακτήριζε την πλειονότητα της “μαρξιστικής ορθοδοξίας” της Β' Σοσιαλιστικής Διεθνούς, προεξάρχοντος του Καρλ Κάουτσκι.

Έτσι, θεωρούσε ότι στην κεφαλαιοκρατική οικονομία του 20ου αι. η κεφαλαιακή συσσώρευση είναι εφικτή μόνο στη βάση της επέκτασης της εκμετάλλευσης σε μη κεφαλαιοκρατική επικράτεια με την μορφή των αποικιών.

Δεν αντιλαμβάνονταν τον παγκόσμιο μηχανισμό της εκμετάλλευσης στο μονοπωλιακό στάδιο της κεφαλαιοκρατίας -που εδράζεται στην ανισομέρεια χωρών, περιφερειών, ομάδων χωρών- μέσω άντλησης μονοπωλιακών υπερκερδών με όρους μαρξιστικής πολιτικής οικονομίας.

Έτσι, ανήγαγε τον ιμπεριαλισμό απλώς σε κατακτητική πολιτική των καπιταλιστικών κρατών για την μοιρασιά των καταλοίπων αυτής της παγκόσμιας μη κεφαλαιοκρατικής επικράτειας.

Και σήμερα είναι διαδεδομένες μεταφυσικές απόψεις, που ενώ αυτοπροβάλλονται ως “ορθόδοξες”

- απορρίπτουν ή/και διαστρεβλώνουν την μαρξιστική-λενινιστική αντίληψη περί ιμπεριαλισμού ως σταδίου της μονοπωλιακής κεφαλαιοκρατίας,
- δεν αντιλαμβάνονται την ιστορική ιδιαιτερότητα του σύγχρονου σταδίου του ιμπεριαλισμού,
- συγχέουν (;) τις επιστημονικές έννοιες “ιμπεριαλιστικό στάδιο” και “ιμπεριαλιστική χώρα”,

- εμμένουν σε στατικά-μηχανιστικά σχήματα περί της δομής του παγκόσμιου ιμπεριαλιστικού συστήματος, στη βάση πρακτικά αποκομμένων «εθνικών κοινωνικοοικονομικών σχηματισμών» (με έντονα παρούσα την αλτουσεριανής κοπής “δομική” (στρουκτουραλιστικά θετικιστική) αναθεώρηση/διαστρέβλωση του μαρξισμού),
- αγνοούν την ανισομέρεια, τις ιμπεριαλιστικές ολοκληρώσεις κ.λπ. ως δομικό μηχανισμό του παγκόσμιου κεφαλαιοκρατικού συστήματος,
- απορρίπτουν την επιστημονική προβληματική της νομοτελούς ιστορικής μετατόπισης του κέντρου της παγκόσμιας επαναστατικής διαδικασίας που συνδέεται με την πραγματική δυνατότητα ξεσπάσματος επαναστατικών καταστάσεων και την λενινιστική κατηγορία του «ασθενούς κρίκου»,
- αγνοούν τον εγγενή συστημικό μηχανισμό παγκόσμιας εκμετάλλευσης διά της απόσπασης υπεραξίας με τη μορφή μονοπωλιακών υπερκερδών,
- υποβαθμίζουν ή/και αγνοούν τις επιστημονικοτεχνικές επαναστάσεις που έλαβαν χώρα απ’ τις αρχές του 20ου αι. μέχρι σήμερα, έχοντας μετασηματίσει άρδην την δομή της τεχνολογίας και της οργάνωσης της παραγωγής,
- υποβαθμίζουν ή/και αγνοούν τη θέση και τον ρόλο των πρώιμων σοσιαλιστικών επαναστάσεων στον μετασηματισμό του σύγχρονου ιμπεριαλισμού, ενώ υιοθετούν εκλεπτυσμένες ή/και χονδροειδείς αντισοβιετικές/αντικομμουνιστικές απόψεις με λανθάνουσα ρατσιστική χροιά (π.χ. ευρωκεντρικά ιδεολογήματα που απορρίπτουν την ιστορική πραγματικότητα και τα κεκτημένα πληθώρας πρώιμων σοσιαλιστικών επαναστάσεων και κοινωνιών που προέκυψαν στη βάση σοσιαλιστικών μετασηματισμών σε άλλες ηπείρους),
- υποβαθμίζουν ή/και απορρίπτουν την κομβική σημασία του αντιιμπεριαλιστικού – αντινεοαποικιοκρατικού αγώνα στην παγκόσμια επαναστατική διαδικασία κ.λπ.

[Παρέμβαση στη συζήτηση μετά την ομιλία της Χρυσάνθης Κεχρολόγου «Ρόζα Λούνενμπουργκ, η φιλόσοφος της πράξης. \(150 χρόνια από την γέννησή της\)». Αθήνα 2021.3.12.](#)